

Asia: VN/32207/2022

Arviomuistio etäyhteyksistä oikeudenkäynneissä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

1 Yleistä

Etäyhteyksien käyttö lisääntyi merkittävästi pandemian aikana. Etäyhteyksiä käyttämällä oikeudenkäynnejä pystyttiin toteuttamaan erityisesti kiireellisissä asiaryhmissä oikeusturvasta tinkimättä. Etäyhteyksien käytöstä saatiin myös hyödyllisiä kokemuksia sekä lainsäädännön että tietotekniikan kehittämistarpeita ajatellen. Näitä kehittämistarpeita on erityisesti lainsäädännön osalta kiitettävällä tavalla nostettu arviomuistiossa esille. Arviomuistiossa esitetyt näkökohdat oikeudenkäyntien tehostamiseksi etäyhteyksiä lisäämällä sekä tätä koskevan sääntelyn tarkentamiseksi ovat lähtökohtaisesti kannatettavia.

Itä-Uudenmaan käräjäoikeus lausuu alla muutamista keskeisistä arviomuistiossa käsitellyistä asiakokonaisuuksista erityisesti käytännön lainkäytön näkökulmasta katsottuna. Lausunnossa esitetään ensin yleisiä näkökohtia etäyhteyksien käytöstä oikeudenkäynnistä. Tämän jälkeen lausunnossa otetaan yksityiskohtaisemmin kantaa arviomuistiossa esitettyihin arvioihin ja esityksiin.

2 Etäyhteyksien käyttö käytännössä

Arviomuistion sivuilla 19-20 on todettu vallitseva tilanne tuomioistuinten käytössä olevan tietotekniikan osalta. Käräjäoikeuden käsityksen mukaan eri tuomioistuinten välisen etäyhteyden muodostaminen erillisen videoneuvottelulaitteiston ja -palvelun kautta on arviomuistiossakin todetulla tavalla toiminut pääosin hyvin. Edelleen on kuitenkin ilmennyt häiriöitä etäyhteyksien muodostamisessa. Tosin ne ovat olleet kohtuullisen harvinaisia. Suuremmaksi ongelmaksi on muodostunut toimivan etäyhteyden muodostaminen esimerkiksi toisen tai molempien asianosaisten osallistuessa oikeudenkäyntiin asianajotoimistosta. Käytössä oleva Skype for Business -sovellus ei

nimittäin ole kovinkaan laajasti enää käytössä muualla kuin tuomioistuimissa, eikä se ole kovinkaan tietoturvallinen, kuten arviomuistiossakin on todettu. Tähän pitäisi pikaisesti löytää parempi ja tietoturvasempi sovellus.

3 Sääntelyn lähtökohdista

Arviomuistion sivuilla 58-59 on käsitelty istuntopaikkaa koskevaa voimassa olevaa sääntelyä. Käräjäoikeus käsittelee tätä sääntelyä ja sen mahdollisia muutostarpeita arviomuistiosta poiketen lausuntonsa alussa, koska istuntopaikkaa koskeva sääntely on keskeinen koko etäyhteyksien käyttöä koskevan sääntelyn systematiikan kannalta. Tätä kuvastavat muun muassa seuraavat esimerkit:

Esimerkki 1

Asianosainen A osallistuu oikeudenkäyntiin etäyhteyksin käräjäoikeudesta K1. Asianosainen B, joka on vaarallinen ja potentiaalisesti väkivaltainen, osallistuu oikeudenkäyntiin etäyhteyksin vankilasta käsin. Puheenjohtaja osallistuu oikeudenkäyntiin käräjäoikeudesta K2. Missä istunto katsotaan pidettäväksi?

Esimerkki 2

Asianosainen A osallistuu oikeudenkäyntiin etäyhteyksin asianajotoimistosta X. Asianosainen B osallistuu oikeudenkäyntiin etäyhteyksin käräjäoikeudesta K1. Puheenjohtaja ja toinen jäsen osallistuu oikeudenkäyntiin käräjäoikeudesta K2. Kolmas jäsen osallistuu istuntoon käräjäoikeudesta K3. Missä istunto katsotaan pidettäväksi?

Esimerkki 3

Riita-asiassa pidetään valmisteluistunto puhelimitse. Käräjäoikeuden puheenjohtaja osallistuu istuntoon puhelimitse kodistaan käsin. Molemmat asianosaiset osallistuvat istuntoon puhelimitse avustajiensa toimistoilta. Missä istunto katsotaan pidettäväksi?

Arviomuistiossa viitataan tuomioistuinlain 2 luvun 4 §:ään, jonka mukaan istunnot toimitetaan käräjäoikeuden istuntopaikassa tai erityisestä syystä myös käräjäoikeuden tuomiopiirissä muualla kuin istuntopaikassa, tai muualla kuin käräjäoikeuden tuomiopiiriin kuuluvalla paikkakunnalla. Tämä säännös sitoo istuntokäsittelyn pääsäännön mukaan kyseisen käräjäoikeuden istuntopaikkaan. Myös oikeudenkäynnin julkisuutta sääntelevä oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annettu laki operoi keskeisesti kiinteän istuntopaikan käsitteellä. Koska tämä sääntely vaikuttaa sekä niin sanottujen verkko-oikeudenkäyntien mahdollistamiseen että tuomarin osallistumiseen oikeudenkäyntiin etäyhteyksin, tulisi sääntelyä tarkastaa arviomuistiossa esitetyllä tavalla.

Mikäli tulevaisuudessa halutaan mahdollistaa niin sanotut verkko-oikeudenkäynnit, joka käräjäoikeuden käsityksen mukaan olisi alla esitetyin perustein tärkeitä, tulisi istuntopaikkaa koskevia säännöksiä muuttaa. Kannatettava vaihtoehto on säännellä tätä arviomuiston sivuilla 59-60 ehdotetulla tavalla, eli siten, että verkko-oikeudenkäynti katsottaisiin tuomioistuimen määräyksestä toimitettavaksi sellaisessa istuntopaikassa, jossa kyseinen tuomioistuin voi istuntoja toimittaa. Oikeudenkäynnin julkisuus voitaisiin toteuttaa myös arviomuistiossa esitetyllä tavalla siten, että istuntopaikalla olisi ohjeistus, miten istuntoa voisi seurata. Sääntelyn lähtökohdaksi voisi hyvin asettaa arviomuistiossa esitetty Yhdistyneessä kuningaskunnassa asetettu lähtökohta siitä, missä oikeudenkäynti katsotaan pidettäväksi.

Verkko-oikeudenkäynnin mahdollistamiseen liittyy myös sääntely siitä, mistä tuomarin tulisi osallistua istuntoon. Käräjäoikeuden käsityksen mukaan arviomuistion sivulla 60 esitetty ehdotus siitä, että tätä ei tulisi säännellä kovinkaan yksityiskohtaisesti on kannatettava. Kysymys voitaisiin jättää arviomuistiossa todetulla tavalla osaksi soveliaisuusarviointia.

Suullisten käsittelyn julkisuutta on arvioitu muistion sivuilla 60-62. Käräjäoikeuden käsityksen mukaan sivulla 61 esitetty vaihtoehto siitä, että verkko-oikeudenkäyntejä voisi tulla seuramaan suoraan tuomioistuimeen valvotusti olisi tarkoituksenmukaisin tapa hoitaa yleisöjulkisuus. Todettakoon erikseen, että näin on osin toimittu jo pandemia-aikana, jolloin esimerkiksi medialle on varattu erilliset istuntohuoneet, josta istuntoa on voinut seurata videon välityksellä.

4 Tuomarin etäosallistumisesta oikeudenkäyntiin – myös niin sanotun verkko-oikeudenkäynnin mahdollistaminen

4.1 Yleistä

Arviomuistion sivuilla 43-68 on varsin tyhjentävästi käsitelty tuomarin etäosallistumista oikeudenkäyntiin sekä siihen liittyviä lainsäädännöllisiä muutostarpeita ja -vaihtoehtoja. Selvää on esimerkiksi, että lainsäädäntöä on muutettava ja selkeytettävä muun muassa korkeimman oikeuden ratkaisussa KKO 2021:91 ja 92 esitetystä johtuen, mikäli tuomarin etäosallistuminen halutaan mahdollistaa.

Arviomuistion sivulla 42 lähtökohdaksi harkinnalle on asetettu, että suulliset käsittelyt toimitettaisiin jatkossakin pääsääntöisesti istuntosalissa oikeudenkäyntiin osallistuvien henkilöiden ollessa istuntosalissa henkilökohtaisesti läsnä, ja etäyhteyksien käyttäminen olisi tuomioistuimen tapauskohtaisessa harkinnassa. Käräjäoikeuden käsityksen mukaan lähtökohta on sinällään hyväksyttävä, mutta ottaen huomioon yhteiskunnan jatkuvan digitalisoitumisen ja tietoteknistymisen, sekä erityisesti kansalaisten tottumisen siihen, että myös viranomaiset enenevässä määrin tarjoavat palveluitaan sähköisesti siten, että niiden käyttäminen ei edellytä paikan päällä asiointia, on syytä suhtautua kriittisesti mainitun lähtökohdan kategoriseen

noudattamiseen. Niin sanottujen verkko-oikeudenkäyntien mahdollistaminen, eli oikeudenkäynnit, jossa sekä tuomioistuimen kokoonpano että asianosaiset olisivat pelkkien etäyhteyksien kautta läsnä oikeudenkäynnissä, olisi myös otettava keskeisesti huomioon lainsäädäntöä uudistettaessa.

Käräjäoikeuden käsityksen mukaan lainsäädäntöä tulisi siksi uudistaa siten, että tuomarin etäyhteyksien kautta oikeudenkäyntiin osallistuminen olisi mahdollista mahdollisimman laajasti nykyisen oikeudenkäyntimenettelyn perusteita muuttamatta. Arviomuistion sivuilla 45-50 on tuotu esille yleisiä näkökohtia, jotka toisaalta rajoittavat tai puoltavat tuomarin etäosallistumista oikeudenkäyntiä. Menemättä niihin tässä vaiheessa vielä yksityiskohtaisemmin käräjäoikeus toteaa yleisellä tasolla seuraavaa:

1) Tuomarin osallistuminen oikeudenkäyntiin etäyhteyksin tulisi olla mahdollista siten, että tämä ei olisi tiukasti sidottu käsiteltävään juttutyyppiin tai jutun vaikeus- tai vakavuusasteeseen, vaan kyse olisi viime kädessä tuomioistuimen tekemästä soveliaisuusarvioinnista, joka olisi osa sitä yleistä arviointia, joka olisi tehtävä myös siinä yhteydessä, jossa arvioidaan asianosaisten mahdollisuutta osallistua etäyhteyksin oikeudenkäyntiin. Riittävän laadukkaalla ja tietoturvalisella etäyhteydellä, jolla tässä yhteydessä tarkoitetaan yhteyttä, jossa on sekä kuva- että ääniyhteys, voidaan nimittäin riittävästi mahdollistaa ja toteuttaa kokoonpanon jäsenen osallistuminen oikeudenkäyntiin.

Erikseen tulisi tässä yhteydessä harkita sitä, onko tarpeen rajata tuomarin osallistumista etäyhteyksin siten, että tuomari osallistuisi vain tuomioistuimen omista tiloista, vai voisiko tuomari osallistua toisen tuomioistuimen tai jopa toisen viraston tiloista. Viimeksi mainittua vaihtoehtoa puoltaisi muun muassa se, että osallistuminen esimerkiksi toisen tuomioistuimen tiloista voisi rajoittaa matkustamiseen liittyvää ajankäyttöä ja matkakustannuksia. Ainakin riita- ja rikosasian valmisteluistuntoon osallistuminen tapauksissa, jossa asianosaiset osallistuvat istuntoon etäyhteyksin, tulisi olla mahdollista siten, että tuomari/puheenjohtaja voisi osallistua istuntoon myös toisesta paikasta kuin istuntosalista käsin, jopa kotoa käsin, jos tietoturvalisyyteen liittyvät asiat olisi huomioitu riittävästi.

2) Tuomarin osallistuminen etäyhteyksin oikeudenkäyntiin voitaisiin kuitenkin rajoittaa siten, että jos joku asianosaisista osallistuisi oikeudenkäyntiin tuomioistuimen istuntosalista käsin, olisi vähintäänkin puheenjohtajan osallistuttava oikeudenkäyntiin istuntosalista käsin. Tätä puoltavat muun muassa puheenjohtajan järjestyksenpitovelvollisuuteen kuuluvat seikat. (Puheenjohtajalla tulisi tarkoittaa tässä yhteydessä teknistä puheenjohtajaa eli puheenjohtajuutta pitäisi voida käsittelyn aikana tarvittaessa vaihtaa.) Tällöin on kuitenkin erikseen harkittava sitä, onko asianosaiselle joka tapauksessa oltava oikeus päästä niin sanotusti fyysisesti tuomarin eteen ajamaan asiaansa, vai olisiko tämä viime kädessä aina tuomioistuimen yksinomaisessa harkinnassa ja päätäntävällässä. Viimeksi mainittua puoltaa se seikka, että jos päätös asianosaisen osallistumisesta paikan päällä oikeudenkäyntiin tai etäyhteyksin ei olisi tuomioistuimen viimekätisessä ja yksinomaisessa harkinnassa, antaisi tämä mahdollisuuden asianosaiselle vaikuttaa oikeudenkäynnin toteuttamistapaan vaatimalla saada ajaa asiaansa olemalla paikalla istuntosalissa. Tästä tarkemmin alla kohdassa ”Asianosaisen suostumusedellytyksen keventäminen”.

3) Mikäli juttu istutettaisiin lautamieskokoonpanossa, tulisi kokoonpanon olla kokonaisuudessaan läsnä istuntosalissa. Puheenjohtajan asema on korostunut lautamieskokoonpanossa käsiteltävässä jutussa. Siitä osoituksena on muun muassa oikeudenkäymiskaaren 20 luvun 2 §, jonka mukaan, jos kärjäoikeudessa on lautamiehiä, puheenjohtajan on selostettava lautamiehille asiassa esiin tulleet kysymykset ja niihin soveltuvat säännökset. Lautamiehenkin kohdalla tulisi kuitenkin sallia etäosallistuminen erityisestä syystä, esim. kesken monipäiväisen istunnon tulleen flunssan tmv. takia, jottei kokoonpanoa tarvitsisi supistaa kovin aikaisessa vaiheessa ja ”särkymävaraa” vielä jäisi.

4) Asianosaisia tulisi kuulla etäyhteyksien käyttämisestä, mutta päätävävalta niiden käyttämisestä tulisi säätää siten, että etäyhteyksien käyttäminen ei olisi riippuvainen yksittäisen asianosaisen suostumuksesta, vaan tuomioistuin voisi viime kädessä täysin oman harkintansa perusteella päättää etäyhteyksien käyttämisestä, eli myös siitä, että kokoonpanon jäsen osallistuisi oikeudenkäyntiin etäyhteyksin.

4.2 Yksityiskohtaiset kommentit arviomuistiossa esitettyyn

4.2.1 Sääntelyvaihtoehdoista

Arviomuistion sivulla 56-58 on perusteellisesti analysoitu eri vaihtoehtoja kirjoittaa säännös tuomarin etäosallistumisesta. Kärjäoikeuden käsityksen mukaan muistion sivulla 58 esitetty esimerkkisäännös III olisi riittävän tarkka, mutta toisaalta riittävän joustava, jotta kärjäoikeuden edellä kohdissa 1-4 esittämät yleiset tavoitteet tuomarin osallistumiselle etäyhteyksin toteutuisivat.

4.2.2 Johtopäätökset

Arviomuistion sivuilla 66-67 on esitetty johtopäätökset tuomarin osallistumisesta etäyhteyksin oikeudenkäyntiin. Niiden mukaan tuomarin etäosallistuminen oikeudenkäyntiin voisi tulla kysymykseen erityisesti kahdessa tapauksessa. Ensimmäisessä tapauksessa, jolloin asianosaiset ja todistajatkin osallistuvat oikeudenkäyntiin etäyhteyksin, eli kyse olisi niin sanotusta verkko-oikeudenkäynnistä. Toisessa tapauksessa tuomari osallistuisi monijäsenisessä kokoonpanossa etäyhteyksin, puheenjohtajan ollessa henkilökohtaisesti läsnä istunnossa. Puheenjohtajalla tulisi tässä yhteydessä tarkoittaa teknistä puheenjohtajaa. Arviomuistion mukaan näiden kahden tyyppitapauksen toteuttaminen onnistuisi melko vähäisillä säädösmuutoksilla. Kärjäoikeus yhtyy mainittuihin johtopäätöksiin. Ne vastaavat ja mahdollistavat kärjäoikeuden edellä kohdissa 1-4 asettamia tavoitteita ja niiden toteuttamista.

5 Etäyhteyden käytön edellytysten keventäminen suullista todistelua vastaanotettaessa

Arviomuistion sivuilla 72-77 arvioidaan mahdollisuuksia suullisen todistelun vastaanottamisen liittyvän sääntelyn keventämistä. Pääsääntö on kyseisten kuultavien kuuleminen henkilökohtaisesti tuomioistuimen istunnossa. Mahdollisuudesta kuulla asianosaista todistelutarkoituksessa, todistajaa ja asiantuntijaa videon välityksellä säädetään oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 52 §:ssä. Arviomuistion sivulla 74-75 on käsitelty lain esitöissä mainittua kertomuksen uskottavuuden arviointiin liittyvää lähtökohtaa, jonka mukaan todistajan välitön kuuleminen tuomioistuimessa läsnä olevana antaa parhaat lähtökohdat arvioida kertomuksen uskottavuutta.

Käräjäoikeus toteaa, että lain esityöt heijastavat vanhaa ajattelua, jonka mukaan kuultavan olemuksesta, eleistä ynnä muusta voitaisiin tehdä kertomuksen uskottavuuteen liittyviä johtopäätöksiä. Kuten korkeimman oikeuden ratkaistusta 2013:96 kohdasta 8 on luettavissa, ei nykyisin vallitsevan oikeuspsykologisen käsityksen mukaan henkilötodistelun luotettavuutta voida juurikaan perustaa henkilön puhetavasta, ilmeistä ja eleistä taikka tunnereaktiosta tehtävien vaikutelmien varaan. Suurempi merkitys on kertomuksella itsessään, kuten sen keskeisen sisällön johdonmukaisuudella, realistisuudella muuttumattomuudella sekä yksityiskohtien runsaudella. Tämä on myös tuotu esille arviomuistiossa, jonka lisäksi arviomuistiossa on referoitu korkeimman oikeuden muuta ratkaisukäytäntöä videokuulemisiin ja puhelinkuulemisiin liittyen.

Arviomuistiossa on siten aivan oikein todettu, että suullinen todistelu on arvioitavissa pääsääntöisesti yhtä luotettavasti riippumatta siitä, otetaanko se vastaan videoyhteydellä vai istuntosalissa. Samassa yhteydessä on myös aivan oikein todettu, että videon välityksellä kuulemiseen liittyy edellä sanotun johdosta lähinnä se riski, että kuultava olisi jonkinlaisen painostuksen alaisena. Toisaalta tämä riski saattaa yhtä hyvin olla olemassa myös varsinaisen istuntosalikuulemisen aikana.

Muun muassa edellä lausutuilla arviomuistiossa esitetyillä perustella käräjäoikeus toteaa yhtyvänsä arviomuistion sivulla 77 esitettyyn johtopäätökseen siitä, että kokonaisuutena arvioiden vaikuttaisi siltä, että todistelun vastaanottamiselle videoyhteydellä asetettuja edellytyksiä olisi mahdollista säännöstarsolla keventää nykyisestä, jolloin videoyhteyden soveltuvuus jäisi arvioitavaksi samoin perustein kuin muun etäyhteyssääntelyn osalta (keskeisenä soveliasuusharkinta).

6 Asianosaisten suostumusedellytyksen keventäminen

Käräjäoikeuden näkemyksen mukaan lainvalmistelussa olisi syytä harkita sellaista sääntelyvaihtoehtoa, että tuomioistuimella olisi mahdollisuus määrätä asianosainen osallistumaan oikeudenkäyntiin etäyhteydellä ilman tämän nimenomaista suostumustakin, mikäli tuomioistuin katsoisi sen asian laatu ja laajuus sekä asianosaisten oikeusturva huomioon ottaen soveliaaksi ja tarkoituksenmukaiseksi. Asianosaisten etäyhteydellä osallistumisen tulisi siten olla tuomioistuimen harkinnassa ja mahdollista niin riita-, hakemus- kuin rikosasioissa. Arviomuistiossa todetuin tavoin Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisukäytännössä on hyväksytty velvoittaminen osallistumaan oikeudenkäyntiin etäyhteydellä, mikäli sille on hyväksyttävät perusteet. Suomessakin

jo tiettyjen pakkokeinoasioiden istunnot kuten vangitsemisvaatimuksen käsittely voidaan toimittaa etäyhteyksin (pakkokeinolaki 3 luku 6 § 4 momentti), mikäli tuomioistuin harkitsee sen soveliaaksi. Harkintavalta on siten yksin tuomioistuimella.

Joka tapauksessa kärjäoikeuden näkemyksen mukaan tuomioistuimella tulisi olla ainakin tietyissä tilanteissa mahdollisuus määrätä asianosainen osallistumaan oikeudenkäyntiin etäyhteydellä vastoin hänen tahtoaankin.

Asianosaisen määrääminen osallistumaan käsittelyyn etäyhteydellä tulisi olla mahdollista ainakin silloin, kun asianosaisen läsnäolo-osallistumiseen liittyisi turvallisuushka joko asianosaisesta itsestä tai jostain ulkopuolisesta johtuvasta syystä. Etäyhteydellä osallistumiseen määrääminen tulisi siten olla turvallisuussyistä mahdollista niin asianosaisen itsensä kuin muiden oikeudenkäyntiin osallistuvien suojelemiseksi. Lisäksi etäyhteydellä osallistumiseen määrääminen tulisi olla mahdollista silloin, kun asiaosainen käyttäytymisellään häiritsee oikeudenkäyntiä eikä hän tuomioistuimen prosessinjohtotoimista huolimatta ota ojentuakseen. Näissä tilanteissa etäyhteyden päähän määräämisellä voitaisiin estää se, että asianosainen pystyy käyttäytymisellään sabotoimaan oikeudenkäynnin asiallista toimittamista ja jopa aiheuttamaan oikeudenkäynnin peruuntumisen. Kolmanneksi tuomioistuimen tulisi voida määrätä asianosainen osallistumaan oikeudenkäyntiin etäyhteydellä, mikäli läsnäolo-osallistumisesta aiheutuisi huomattavia kustannuksia (esim. tuomioistuimesta kaukana olevasta vankilasta tai muusta sijoituspaikasta tuominen) tai, mikäli etäyhteydellä osallistumisella voitaisiin välttää jo määrätyn istunnon peruuntuminen (esim. kaukana tuomioistuimesta oleva asianosainen ei halua osallistua oikeudenkäyntiin etänä, mutta hänellä ei ole esim. varaa matkustaa tuomioistuimeen).

Kärjäoikeus yhtyy arviomuistiossa esitettyyn näkemykseen, että vastoin tahtoa asianosainen voitaisiin määrätä osallistumaan oikeudenkäyntiin etäyhteydellä vain viranomaisten hallinnoimista tiloista. Näin ollen vastoin tahtoa asianosainen voitaisiin määrätä osallistumaan etäyhteydellä esim. saman tuomioistuimen toisesta istuntosalista, toisesta tuomioistuimesta tai vankilasta.

Edellä sanotusti asianosaisen osallistuminen oikeudenkäyntiin etäyhteydellä tulisi viime kädessä olla yksin tuomioistuimen harkinnassa. Kun oikeudenkäyntiin osallistumisen tapa on asianosaiselle merkittävä seikka, tuomioistuimelle tulisi säätää velvollisuus varata asianosaiselle tilaisuus kuulluksi ennen asian ratkaisemista.

7 Pakkokeinojen ja poissalon seuraamusten soveltamisalan laajentaminen

Kärjäoikeuden näkemyksen mukaan asianosainen tulisi voida kutsua osallistumaan valmisteluistuntoon myös etäyhteydellä poissaolon varalta asetetun sakon tai asian ratkaisemisen uhalla silloin, kun etäyhteys muodostetaan toisesta tuomioistuimesta tai viranomaisesta. Säätelyä tulisi muuttaa siis siten, että tuomioistuimella olisi näissä tilanteissa käytettävissään samat

poissaolon seuraamusvaihtoehdot kuin läsnäolokäsittelyissä. Mahdollisuudessa käyttää samoja seuraamusvaihtoehtoja ei tule tehdä eroa sen suhteen, osallistuvatko kaikki asianosaiset tai esim. vain yksi/toinen asianosainen valmisteluistuntoon etäyhteydellä.

Käräjäoikeus yhtyy arviomuistiossa esitettyyn näkemykseen perusteluineen siitä, että mahdollisuus poissaolon seuraamusten määräämiselle etäyhteyksin toimitettavissa valmisteluistunnoissa on perusteltua jatkossakin rajata tilanteisiin, joissa asianosainen osallistuu istuntoon etäyhteydellä toisesta tuomioistuimesta tai muusta viranomaisesta.

Heikkinen Timo
Itä-Uudenmaan käräjäoikeus